

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdankih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stano z „Gospodarskim Listom“ in s kakšno drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1.50
Posahtilne številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlanih naročnine se ne oziramo.

„PRIMORCA“ izhaja neodvisno od „Soče“ tikrat mesečno in stane vsa leto gld. 1.20.—

„Soča“ in „Primorca“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pivan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo in odpravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zdej. — Urednik sprejema stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu. Neplačanih pisem ne sprejema ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglesi in poslanice se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Odgovor deželnemu glavarju.

Na pismo deželnega glavarja dr. Pajerja, katero smo že ocenili v svojem listu, so odgovorili slovenski deželni poslanci po svojem načelniku dr. Gregorčiču kakor sledi:

Preblagorodni gospod deželni glavar!

Odgovarjajoč na velesenjeni dopis z dne 21. aprila t. l. dovoljujem si javiti Vašemu Preblagorodju, da sprava, katero sem omenil v svojem listu z dne 15. t. m., po mnenju slovenskih deželnih poslancev ne bi imela voditi samo do začasnega premirja med borecema se strankama v deželnem zboru, marveč do stalnega mira med dvema narodoma v deželi. Zato imajo zastopniki slovenskega ljudstva pred oči ne le take reči, ki spadajo strogo v področje deželnega zbora, ampak tudi take, ki so z njim le v rahli zvezi. Naravno je, da izpolnitev teh zahtev ni odvisna le od deželnega zbora, marveč tudi od drugih činiteljev, posebno od c. k. vlade. Ker je Vašemu Preblagorodju kot deželnemu glavarju, zupniku možen c. kr. vlade in načelniku stranke, zavarovan velik vpliv na vse činitele, ki prihajajo pri tem v poštev, in morete tedaj največ pripomoči k polnolenju obstoječega prepira, počenjujem se, ustrezajoč Vaši želji, naznati vam s tem zahteve slovenskih poslancev, od katerih izpolnitve smatrajo odvisno pomirjenje v deželi. Slovenski deželni poslanci zahtevajo samo take reči, katere Italijani že imajo, ali katere morejo doseči brez ugovora od slovenske strani, ali katere so v korist obema narodoma, namreč:

potrebno jamstvo, da v deželnem zboru se bo sklepalo le v popolnem soglasju obeh strank, da pri volitvah v odseke in komisije se bo jemal enakomerno ozir na obe stranki;

popolno ravnopravnost obeh deželnih jezikov v deželnem zboru in v odsekih, v deželnih uradih in zavodih;

zato nastavljenje samo takih deželnih uslužbencev, ki so popolno zmožni obeh deželnih jezikov v besedi in pisavi, in vsprejetje take določbe v deželni statut;

razdelitev poročil v deželnem odboru po narodnostnem načelu, in kjer se to ne da uporabiti, po načelu stroge paritete;

podporo okrajnim solskim zalogom s sredstvi deželnega zaloga v znesku 80 odstotkov učiteljskih plač v smislu vladnega predloga, podanega deželnemu zboru v razbremenjenju težko tlačanih davko plačevalcev in povisane plače učiteljem ljudskih sol;

podporo slovenski obrtno-nadaljevalni soli za deklice od strani dežele in države v znesku, ki se že daje obrtno-nadaljevalni soli za dečke;

zajamčenje, da se bodo podpirale vse ceste, uravnave rok in zagraje hudournikov, za katere je vlada obetala podporo iz državnega zaklada s pogojem, da prispeva tudi dežela k dotičnim stroškom;

brezobrestno posojilo vinorejcem v pokončevanje trlne uši in za nove nasade v vinogradih v listem znesku, ki ga je stavila vlada v ta namen na razpolago, ter razdelitev posojila med najpotrebnejše in najvrednejše prosilce;

da se nemudoma izvrši sklep deželnega zbora z dne 12. aprila 1892. glede na nakup delnice Vipavske železnice v znesku 100.000 gl., ter zaveza deželnega odbora k tej zadevi;

da se brez odloga povoljno reši vprašanje slovenske javne ljudske soli v Gorici;

da se odpravijo vse občinske mitnice mesta goriškega, ko hitro poteče čas, za kateri so dovoljene, a da se nemudoma odpravi krivično četvero plačevanje mestne mitnine po voznikih iz okolice pri eni vožnji vsled mitnice ob kolodvoru južne železnice.

Ker je Vaše Preblagorodje blagovolilo izjaviti v zgoraj omenjenem listu svojo voljo delati na to, da se zvrni pot skupnemu in složenemu delovanju v deželnem zboru; ker so označene zahteve slovenskih deželnih poslancev na vse strani povsem opravilene; ker je končno pomirjenje v deželi neobhodno potrebno v prosih obeh narodov, v korist državi in vladajoči hiši; ker je Vašemu Preblagorodju vsled mesta, katero zavzema v deželi, in po osebnih lastnostih na razpolago vpliv, kakor nikomur drugemu, nadejam se, da se mu posreči izposlovati izpolnitev navedenih zahtev ter omogočiti slovenskim deželnim poslaneem, da se bodo

udeleževali delovanja deželnega zbora, pripraviti pol stalnemu miru ter zasadi v deželi po dolgi neplodni bojnih letih oljko mira, pod katero bosta bivala složno in srečno dva naroda, katerima je sojeno živeti na isti zemlji, spoštuječ naravne in človeške pravice, ki so dane v prilog enemu prav tako, kakor drugemu.

V prijetni nadi, da se to res zgodi, beležim najodličnejšim spoštovanjem v Gorici, 27. aprila 1899.

Vašemu Preblagorodju udani

dr. Anton Gregorčič.

Deželni glavar in vlada sedaj vesta, pri čem da sta; iz tega, kar ukreneta, pa bomo mogli presoditi, kako mislita z nami za v prihodnje, ali ostaneta še izključno le na italijanski stranki, ali začneta upoštevati tudi večino v deželi. Od listega ukrepa pa je odvisen tudi mir ali nemir v deželi; podlaga za mir, za dolgotrajen mir, pa se nahaja baš v postulatih, kakor so navedeni v odgovoru.

DOPISI.

Iz kobaridskega okraja. — (C. kr. okrajno sodišče in občinske volitve.)

Vsa naša županstva in sploh vse prebivalstvo našega okraja komaj pričakuje otvoritve okrajnega sodišča v Kobaridu. In kaj bi ne? Za vsako malenkostno zadevo moramo v oddaljeni Tolmini. Ta dolga pot povzroča slehernemu mnogo stroške in zgubo zlatega časa. Stranke iz Breginje in naših ostalih kotarskih občin morajo v mnogih slučajih zgubiti dva dni, ako imajo kolikaj opravila pri sodnji. Da se tem in drugim neprilikom pride v okom, je poskrbela tudi visoka vlada, katera je že pred par leti ustanovila v Kobaridu okrajno sodišče. Zal, da se le njegova otvoritev odloži že toliko časa. Čemu vse to? Saj je vse pripravljeno!

Krasne prostore za novo sodišče je priredil g. Franc Urbančič, in to na željo visoke vlade z namenom, da prične sodišče poslovati že 1. januarja t. l. Sedaj je že maj, a o sodišču ni ne duha ne sluha. Vlada le odklada in odklada z otvoritvijo, in bojimo se, da ga še ne bode v tem letu 1899. Vsaka malenkost jej daje dovolj povoda, da se

otvoritev odklada. Čudimo se le prirediteljevi vstrajnosti, da s toliko vnebo vstreza vsaki, tudi najmanjši želji vseh mogočih poklicanih in nepoklicanih faktorjev. Saj je menda to jeden glavnih vzrokov, da se sodišče toliko časa ne otvori. Vladi se gotovo nič ne mudi, pač pa nam oddaljenim Kotarjem! Kaj bi le naši kotarski prebivalci prihranili mnogo lepili denarjev, mnogo delavnih močij, obilo zlatega časa, ako bi hodili v svojih sodnijskih opravilih le do Kobarida mesto do Tolmina. A kaj je vse to mar našim oblastnikom? Za nas to prav malo skrbe, pač pa za malenkosti pri posloplju, da bi novo sodnijsko posloplje bolj ustrezalo njenim uradnikom.

Novi prostori za naše sodišče v vsakem pogledu daleč prekašajo sodnijska poslopja v Kanalu, Cerknem, Boveu in tudi v Gorici. Saj nam menda verjame, g. urednik, da so ti prostori mnogo, mnogo lepši in prijetnejši nego oni c. kr. okrajnega in okrožnega sodišča in tudi c. kr. glavarstva v Gorici? Po našem skromnem mnenju se odlaša z otvoritvijo samo radi tega, ker ustreza lastnik poslopja v svoji nespametni gorečnosti vsaki, tudi najmanjši vladini želji, da okraši svoje prostore. Gotovo ne pomisli pri tem ravnanju na velikanske denarne žrtve, katere po nepotrebnem izdaja za razne valomestne in nepotrebne naprave.

Drugi največji povod temu odkladanju je tudi neumestno ravnanje nekaterih Kobaridcev, ki pošiljajo vse mogoče rekurze proti imenovanemu sodnijskemu posloplju, in to večinoma vsled neumnega mnenja in neumne želje, da bi imeli sodišče pred svojimi nosi, če ne celo v svoji gostilniški sobi.

Glavni voditelj teh nevednih nasprotikov sedanjega sodnijskega poslopja pa je le priseljenec, katerega so morda njegovi rojaki najeli (kar sicer dvomimo) za to, da zavlada otvoritev novega sodišča v prostorih g. Urbančiča, katerega ima on v svojem velikem želodcu! Torej le boj za osebnost.

Nas prebivalce kobaridskega Kota le veseli dejstvo, da ne nasprotujejo premožnejši posestniki novemu sodnijskemu posloplju. Zadovoljni smo, da so ti složni v boju za hitro otvoritev našega sodišča. Vsa čast jim!

Ako bi bili natančneje poučeni, bi vam še bolj podrobno poročali tudi o kobaridskih letošnjih občinskih volitvah, katere so bile v januarju t. l. Boj se bje jedino le za sod-

bi rada dala svoje življenje, da bi vas rešila! Prosim vas, pojdite, bežite od tu! Kdo ve, ali ni morda kdo kaj slišal? Bežite, bežite za božjo voljo! Če ste me kedaj ljubili, bežite!

Kakor bi to njega ne zadevalo, ji je v odgovor stegnil roko in dejal: „Pojdiva torej“. A, ko je videl, da se ona umika: „Ne, nečete? tedaj vidite, da jaz ne grem iz te sobe, če ne greste tudi vi; glejte, kaj storim“, takó rekši se je vsedel na mizo, vrgel jedno nogo čez drugo in prekrizal roki, kakor kdor se ne misli zganiti. „Bom čakal do jutri, če bo treba“, je nadaljeval, „pride že kdo sem, morda prav vaš oče. Če ga hočete rešiti vsake opasnosti, veste, kaj vam je storiti: pojdite k oknu, kričite, da je Marko v vaših sobah; naj pridejo, naj pridejo v tropah, jaz se ne zganem“.

Mislil si, v kakem strahu sva bili! Jaz sem jokala na jedni strani, Ermelinda na drugi. Obe sva ga prosili, kakor se Boga prosi. A opravili sva toliko, kakor če bi si bili prizadevali premakniti goro.

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dolge)

„Da bi bežal?“ je odvrnil Marko, „ali sem torej napravil takó dolgo pot in se izpostavil tolikim nevarnostim, prišedši med ljudi, kateri bi radi odkupili mojo glavo z jednako težo zlatá le zato, da da bi se zdaj vrnil kakor kak otrok, kakor kakšen bedak?“

„Ali če vas moj oče najde tu, potem gorje vam!“

„Gorje meni! O, kaj menite, da bi hotel oditi s čistimi rokami iz te hiše, če bi ne pomislil, da je vaš oče?“ Ermelinda se je tresla vsa. „Pojdiva torej“, je priganjal Marko, „imam še vedno prijatelje, ki naju spremijo, dokler ne prideva v varen kraj. Spodaj je pripravljen konj tudi za vas. V Bergamu se poročiva, do tedaj pa mislite, da ste s svojim bratom, da ste v cerkvi.“

Jaz sem bila prišla gospodinjo za krilo ter ji šepetala na uho, naj bi se čuvala. On je opazil to, zato mi je položil roko na ramo in rekel: „Marijana, pusti jo“. Izrekel je samo te besede, toda s takim naglasom in takim izrazom obraza in oči, da mi je premrzel mozeg v kosteh; razprostrla sem roke in ostala ondi kakor ukleta, kakor da bi videla zmaja.

Tedaj ga je začela prositi Ermelinda: „Vi hočete, da bi jaz bežala od doma kakor zanikrna ženska, in naj bi pahnula svojo mater v tako žalost in sramoto, da bi ubožica morala umreti? O ne, to se ne sme zgoditi! Pustite me, ubijte me rajše s svojo roko, in bom zadovoljna“.

Marko je nekaj časa premišljeval, potem pa začel izraževati se osorno, z na pol prikritimi besedami, in nazadnje je kar očitno dal razumeti, da, če ona neče iti z njim, njegova pot pa ne sme biti brez kakega uspeha, in da on poišče njenega očeta. Morda je rekel takó samo, da bi jo prestrašil in pregovoril, ali gospodinjo, ki je sprejela njegov besede resno, se je začela tresti, in vsa

v solzah je padla pred njega na kolena ter ga prosila, naj ne govori takó, naj popusti tiste slabe misli ter naj ji ne dela take težave... Prosila ga je iskreno... a on je ostal trden v svojem sklepu in se je že napravil proti vratom. Tedaj je Ermelinda skočila po koncu kakor besna, prišla ga za roko in zaklicala: „Ne, ne pojdete od tu, dokler me ne ubijete; jaz ga bom branila, ga bom branila jaz!“

Bilo je, kakor bi kdo vlił golido vode na ogenj. Visconte se je vstavil in se ni ganil več. „O, le pomirite se“, je rekel z mrzlim in presunljivim nasmehom, „glejte me, tu sem in ne storim koraka naprej; ne bojte se, da bi ubežal, ropotajte le, zbudite ljudi, kričite nad razbojnikom, jaz se ne ganem“.

Ne morem ti dopovedati, kakó so te besede zadele gospodinjo. Povesila je roke, stopila nazaj in nekaj trenutkov poslušala, ali se je kdo prebudil. In ko je bilo vse tiho, je s povzdignjenimi rokami prosila: „Ah, Marko, odpustite mi! nazadnje je vendarle moj oče! A vi mi takó govorite! Da bi vedeli, kakó me mučite! Sam Bog mi je priča, kakó

Iz tega pojasnila je razvidno, da jaz nisem izstopil iz odbora, ker bi se bila pokazala v njem kaka nezadovoljnost proti meni, marveč nasprotno, ker jaz ne morem več delovati v takem odboru; dalje da dr. Tuma ni sledil meni, marveč da je izstopil že 4 mesece poprej; in končno, da z dr. Tumo v tej reči nisva bila prav nič sporazumljena, kakor bi bilo soditi iz „Naroda“ in tudi iz kombinacij, ki neopravičeno roje po glavi nekaterim gospodom, ki se bojijo, da bi jim dr. Tuma in Gabršček izpodkopala narodovo zaupanje.

Rekel sem sicer nekje v „Soči“, da bi bilo najbolje, ako ne nadaljujemo polemike po časopisih, ker beseda do besede in potem kdo ve, kje bi nehali. Vkljub temu je čutil potrebo gospod, ki je vzročitelj raznih zakulisnih spletk tekom zadnjih dveh let, da je pribežil v „Slov. Listu“ dopis, ki zahteva odgovor. Doi ga, kakoršen zasluži, ali ne v „Soči“, marveč v „Slov. Listu“. Njemu in listim, katere slepi, povem odkrito, da ne ostanem dolžan nijednega odgovora, ne njemu ne drugim. Jaz poznam najbolje mišljenje in delovanje najrazličnejših mož, v čem so edini in v čem niso, kakó in kaj drug o drugem mislijo itd. itd., zato bom vedel dati primeren odgovor na vsakršno vprašanje, na vsako neresnično trditve itd. Izzival ne bom, no dolžan tudi nič ne ostanem.

Da mesto ne bo mislil morda, da živimo z glavo v nebu, mu odgovorim na tem mestu le toliko: Odkar je dr. Tuma deželni odbornik — od tedaj je deležen našega sovrstva, katerega ne morete nikdar in nikjer prikriti; mečete mu polena pod noge in ga obrekujete pri tistih gospodih, katerih volja bi lahko pripomogla, da bi dr. Tuma izginil in naredil Vam prostor. Spletarenje pri raznih gospodih se Vam je posrečilo — in bo proti dr. Tumi je danes odkrita istina. Ker sem se jaz teplo potegnil za dr. Tumo, sem prišel v neudost tudi jaz.

Tako, zdaj pa nadaljujte! Kedar bom jaz odgovarjal, se vselej podpisem, ker hočem stati pred javnostjo z odprtim čelom.

Zdaj se par besed na naše voditelje: Ali naj bo ta pojav poved kakemu novemu razdoru na Goriskem? Ako ga hočete verjeti — ga boste imeli, to je v Vaših rokah! Ako boste skušali dr. Tumo odpraviti tudi s političnega delovanja, kakor so ga hoteli izbrniti iz posojilnice, tedaj je razdor gotov; ako se pa odkrijete mestu in morda še kakemu drugemu trotu, ki ni za drugega nego za zgago in nadiho, tedaj ne bo nikdo za njim plakal. Vi gotovo tudi ne! Na Goriskem potrebujemo delavce, ki imajo potrebno znanje in voljo za delo, ne pa svađenčev; narodnih delavcev je pa silno malo — in med delavnimi je dr. Tuma gotovo eden najdelavnejših. Ali naj pobijemo takega delavca na voljo „narodnih trolov“? Jaz zahtevam tvo svojo delavnost v to, da se mož narednemu delu na Goriskem ohrani, ker potrebujemo mi njega in ne on nas; on bi si lahko poskušal kralje za svoje delovanje, kjer bi mu bili bolj hvaležni nego se je to doslej pokazalo pri nas na Goriskem!

Končajem! Govoril sem, ker vidim, da je to potrebno! Morda je se čas, da se odvrne zba, ki se polagoma ali sistematiški pripravlja. Ako pa že ima priti, naj se razvoj pospeši, da bo prej tudi zla konec.

A. Gabršček.

Društvene vesti.

Društvo „Solski dom“. (izkaz od 1. do 30. aprila 1899). — Kot ustanovniki so pristopili z denarnikom 100 gl. a. v. i. Gz. Golja Ivan c. kr. finančni svetovalec v Trstu, Koren Anton, trgovec v Gorici. Vplačali so:

Dogulin Ivan, župnik v Ajdovčini	10—
Zamorec pri Rejbergu v Bolcu	3-17
Gl. Ravnikar nabral v vseh družbi v Celkem	3-30
„Matjevo“ v Gorici	3—
Lavčič Jozef, župnik v Rencih	3—
Gepovanski občinski	1-75
Gringor H., kaplan v Devinu	5—
Nekdo — K. iz Novakov	5—
Mesto venca rajčnemu prof. Vrh-njaku složih ozi prijatelji	5—
Novak Jov., župnik v Povirju	5—
Gl. orožniške postaje vodja v Koskem	1-50
Sla Matja, župnik-dokan v Povirju	5—
Stjepančič Fran. farni upravitelj na Ofici	5—
Vojšjak Vincenc iz Polzela	1—
Boško Leopold za mesec marec in april	2—
Koren Anton za marec	1—
Kavčič Joz. c. kr. notar za marec	1—
Blazen Fran za febr. in marec	2—
Sl. županstvo v Ljubljani	50—
Rihensberski zamorec požri dne 6. aprila med cenj. gosti g. župana Rihensberskega za Š. dom (jed-nako vsoto tudi za Alojzevišče)	6-50
Slavno županstvo v Črnicah izplačalo ustanovnico	100—
Golja Ivan, c. kr. fin. svetnik v Trstu, plačal ustanovnico	100—
Pazinski krokarji	4—
„Goriška ljudska posojilnica“ izplačala 2., 3. in 4. obrok pokrovi-teljnine	750—
„Goriška ljudska posojilnica“ za „Slogine zavode“	250—

Koren Anton, trgovec v Gorici, na račun ustanovnine	25—
Logar Mihael iz Občin	3—
Ferfolja Andrej, župnik v Zgoniku, nabral pri žentivi gđc. Sofije Milie g. g. Mih. Ribaričem v Repnici pri Zgoniku	5-95
Šinkovec Avgustin, administrator v Jesenicah (na Gorenjskem)	1—
Bavčar Fran. mlajši nabral pri Dosem x. Gobjayem po sklepu računov pri kozarcu vina	1-10
Dr. Pavlica Andrej, stolni vikar v Gorici	5—
Žalujoca „Irla st. 3“	50—
Lazar Anton, župnik v Nemškem Ratu	5—
Bizjak Miha, c. kr. oficijal v Trstu	1—
Po upravnistvu „Soče“ st. 28 iz dne 7. aprila	11-77½
Po upravnistvu „Soče“ st. 30 iz dne 14. aprila	38-23½
Po upravnistvu „Soče“ st. 32 iz dne 21. aprila	172—
Po upravnistvu „Soče“ st. 34 iz dne 28. aprila	33-87
Podkuknik iz Trsta G. obrok usta-novnine	10—
skupaj	1686-35
Vsled prejšnjih izkazov	2341-33½
Do 30. aprila 1899 došlo torej	4027-68½
Odbor društva „Solski dom“.	

Razgled po svetu.

1. maj je potekel letos v Avstriji — kolikor poročajo današnji zjutrajšnji listi — povsem brez posebnosti. V Trstu je bilo vse v redu, na Dunaju pa je bilo letos množice, ki je šla v Prater, veliko manj, kakor prejšnja leta; bilo jih je okoli 30 — 35 tisoč, dočim je segala udeležba prejšnjih let na 80 tisoč. Proti večeru večerj tako okoli 6. so šli čez Ringstrasse italijanski de-lavci v številu kakih 700 — 800; mahali so s klobuki in s palicami ter kričali. Redarstvo je imelo z njimi opravila ter jih je končno razkropilo. Le-ti torej so kalili mir!

V Pragi je bil popolen mir. Po vseh večjih mestih so bili shodi, na katerih so govorili o delavskem vprašanju.

Izvrševalni odbor desnice bo imel sejo na Dunaju tekom tega meseca. Glavni predmet razgovora bi bile menda jezikovne neredbe, katere imajo stopiti v veljavo s pomočjo § 14, če niso iste že pokopane! Nemški listi poročajo, da vlada je opustila to nakano, ker niti Nemci niti Čehi niso zadovoljni z nameravanimi neredbami. Pa naj bo to povsem istina ali ne, gotovo je, da izvrševalni odbor desnice se ima pomeniti marsikaj, zlasti bodo vedeli mnogo povedati Jugoslovani, kako se po Thumovi obljubi ne vlada proti desnici, t. j. proti Slovanom!!

Nemška brutalnost. — V Hebu se je vsrša kazenska obravnava proti dvema nemškima avskulantoma. Nemški sodnik in čes-kemu odvetniku devolil česki govoriti in tudi českomu tožitelju ne. Ko se je odvetnik dr. Mirička peljal na kolodvor, so napadli Nemci njegov voz, in ker se je poskušal braniti, ga je policija aretovala in odgnala v zapor.

V seji čes. deželnega zbora dne 29. pr. m. so poslanci Engel in tovarši inter-pelovali vlado radi hebske dogodbe. V inter-pelaciji je povedano, da so česki odvetnik Mirička in česki tožitelj prosili pri namestni-stvu, naj poskrbi za njihovo varnost. To se jim je pač obljubilo, a storilo se ni ničesar. Ko je bila prečitana jako osoljena interpe-lacija, je vzkliknil poslanec Pippich: Jus-ticia je v Wolfovi službi.

Razgled po slovanskem svetu.

Namestniško palačo v Trstu so bili začeli prezidavati in namestniške oblasti so se imele zategadel preseliti drugam; kar na-kral je prišla z Dunaja brzojavka, da pre-zidavanje se mora ustaviti, ker finančni mi-nister ne dovoli potrebnega denarja, dokler ne dobi privoljenja od državnega zbora.

Samo Italijane. — Trzaski mestni svet v seji pretekli petek v razgovoru o elektrificirani železnici Trst-Opčine vsprejel pred-log svetovalca Veneziana, da v obratno službo na tej železnici je vspreje-mati edino le Italijane; prednost naj imajo Tržacani. In vendar bo tekla nova železnica po slovenskih tleh!

Laški gimnazij v Pazinu? — Včerajšnji „Piccolo“ prinaša vest, da naučni mi-nister je že dal dovoljenje dež. odboru istrskemu, da sme otvoriti v Pazinu laški realni gimnazij, kar da pride na razgovor v deželnem zboru.

Tej vesti ne verjamemo, ker se nam vendar zdi — nemogoča!

Licemerstvo. — O postopanju dežel-nega glavarja istrskega s poslanci manjšine pravi „Nasa Sloga“:

On (deželni glavar) je kriv na vsen iz-gredih, ki se dogajajo v deželnem zboru istrskem. V seji od minole sobote pa — ko ni bilo naših poslancev — je imel toliko — srca, da je obžaloval, da se je občinstvo v prejšnji seji vedlo nedostojno in ker je videl, da so nekateri izmed občinstva pri-nešli seboj piščalke z očitnim namenom, da bi piškali. Predsednik je karal občinstvo. Zakaj pa ni karal italijanskih poslancev, ki

prvi dajajo znamenja za izgrede s tem, da sezajo našim v besedo, ker govore v svojem jeziku? Zakaj pa on sam ne brani svobode govora in ne priznava predlogov v sloven-skem in hrvatskem jeziku? Njegov opomin je bil torej zgolj licemerstvo, kateremu ob-činstvo ne bo verjelo, ker mu dobro pozna resnični zmisel.

Milanski „Secolo“ in istrski deželni zbor. — Ta italijanski list je povedal istrskim Italijanom, da nimajo nobenega vzroka, preganjati slovanščino iz deželnega zbora ter navaja kot vzgled, da v subalpin-skem parlamentu so se tudi Savojski pos-luževali francoščine t. j. svojega jezika.

Zato je vrisel po naših italijanskih listih, ki podučujejo milanskega kolego, naj piše on tudi tako, kakor oni pišejo, ker le tisto od-govarja dejanskim potrebam!! Kar vsi so se zagnali v „Secolo“ ter ga obdelujejo na razne načine, ker se je predznil zapisati besedo v prilog istrskim trpinom. — Povero!

Dalmačija. — Na mesto dosedanjih sanio italijanskih napisov na finančnih oblast-nijah v Z a d r u pridejo odslej dvojezični, t. j. laško-hrvatski.

Ruščina v kranjskem deželnem zboru. — Pretekli teden so razpravljali v kranjskem deželnem zboru o tem, da naj se uvede na realko v Ljubljani tudi učenje hrvatskega jezika, ker Slovenci se morajo ozirati pred vsem na jug, kjer jim je iskati eksistence. Predlagali so dalje, naj bi se po-učevala tudi ruščina, katere je postala da-našnji dan potrebna vsakemu izobraženemu Slovanu in katera utegne tekom par deset-letij v svetovnem prometu zavzeti za angle-ščino prvo mesto. Ali glej! Tu se je dvignil dež. predsednik baron Hein ter rekel, da „Gott sei Dank!“ sedaj se ni potreba v Avstriji, učiti se ruščine! Na to se mu je povedalo, da na tak način se ne govori o državi, s katero živi Avstrija v prijateljskih odnosih in za katere prijateljstvo se druge države kar trgajo!

Občinske volitve v Ljubljani so skončale v petek; zmagala je v vseh 3 raz-redih narodno-napredna stranka. Zanimivo je to, da letos sta bili 2 ozi. volitvi, in sicer v tretjem razredu med liberalci in klerikaleci, v prvem pa med liberalci in — Nemci. Nem-cem v Ljubljani raste greben in skušajo, kjer le moreče, izkoristiti sebi v prid razdor med liberalci in klerikaleci.

Česki deželni zbor bo zboroval še do 13. t. m., kakor trdi zadnja poročila.

Slezjski deželni zbor so zaključili dne 29. pr. m. Proti koncu je nemška večina izrekla se proti rabi § 14.

V Mentonu so odkrili ob ogromni ude-ležbi dne 30. pr. m. spomenik cesarice Elizabete.

Narodne gospodarstvo.

Črna žitna muha.

(Konec).

Nadaljni razvoj te živalice je pa zelo odvisen od vremena. Je o času zalege ugodno, gorko vreme, izlezejo ličinke iz jajčec že v 5 — 6 dneh, med tem ko potrebujejo za to o hladnem vremenu, tudi do 10 dni. Izlezla ličinka ima obliko črviča, ki se počasno na-prej pomika in kmalu skrje za listno nožnico bilke. Ličinka je takoj ko pride iz jajčeca rudečkasto-rumene barve in brez dlakic. Ona se prisesa s sprednjim delom na bilko in se s tem, da sesa iz nje sok, hrani. Ker je precej požrešna, hitro raste, postane debela in nje sprva podolga oblika prehaja po-lagoma v jajčasto; celo truplo postane ru-menkasto-belo, ter je, posebno na robu, pro-sojno. Ličinka se sedaj polagoma skrči, tvarka prej takozvano „navidezno bubo“, o katerej hočemo pozneje govoriti in se na to kmalu pravilno zabuba v prvotni koži. — Oglejmo si sedaj se mlado žitno bilje, okuženo od žitne muhe.

Z neprestanim sesanjem malega črviča se sicer odteguje mladi rastlini za razvoj potrebne hrane, toda, če ne biva na posa-meznih rastlinah mnogo ličink, raste ona vendar le počasno naprej, in celo cvetlo. Škoda pa opazimo tem bolj, čim bolj je razvita rastlina. Bilke oslabe, se polagoma skrčijo in v kratkem se popolnoma posuše. V slučaju pa, kjer so bilke domovje le po-sameznih živalicam, se še plod tvarka, toda klasje je zelo borno in ima čestokrat le malo zrnja. Če je že ta pogled tako žalosten, kaka čustva nam se le vzbuja slika, kojo nam nudi od žitne muhe uničena poljana po dežju, po vihri! Bilke, ki so deloma ali pa popolnoma suhe, se skrivajo, upognejo, na to prelomijo, ter odpadejo in tedaj ostane le borno, prazno strnišče. Res, pretužen prizor!

Drugo generacijo škodljivca zamoremo opaziti koncem poletja in sicer meseca avgusta in v septembru. Ko pride čas zalege, si po-iščejo samice ozimino: pšenico, kakor tudi reč, kamor ležejo svoj preškodljivi zarod. Toda opazili so, da se oklepajo samice črne žitne muhe tam, kjer imajo na izbor obojni vrsti žita, v največ slučajih veliko bolj pše-nice; tam pa, kjer ni na razpolago nobene prej omenjenih žitnih vrst, ležejo izjemoma svoja jajčeca tudi na druge rastline.

Iz jajčec izlezejo v kratkem majhne li-činke, ki se splazijo za listno možnico tja do tal, ter začno neposredno nad korenino svoje uničujoče delo. Ker se razvijajo rastline jeseni sploh počasneje nego pomladi, ni se nikakor čutili, če one zamro, ako jim izsrka

večje število ličink za rast potrebni sok. Takoj ko se pojavi prvi mraz, se pa zarijejo ličinke druge generacije v zemljo, kjer pre-zimujejo povsem negibne in skrivljene v svoji rujavi, krhki koži kot tako zvane „navidezne bube“ (Scheinpuppe). Omenili smo, da opa-zimo lahko tudi pri ličinki prve generacije neke navidezno bube; toda, ker se taista kmalu preobrazi v pravo bubo, jo moramo smatrati le kot kratko prehodno dobo, med tem ko je pri drugi generaciji zanimiv slučaj, da bivajo njih ličinke celo zimo kot „navi-dezne bube“. Pravo zabubanje se pa vsi jedva spomladi in sicer le približno 2 tedna predno začno razvit mrčes rojiti.

Po opisu življenja tega najnevarnejšega nasprotnika žita, ozmimo se k sklepu se nekoliko k pripomočkom in sredstvom, koja moramo uporabljati, da se ubranimo tega požrešnega mrčesa. Kakor smo slišali, ležejo samice druge generacije svoja jajčeca na žito precej rano jeseni, zatorej moramo, da za-branimo nadaljni razvoj te živalice, sejati ozi-mino — tam, kjer se dá — kolikor mogoče pozno, kar se pri našem obnibu prav lahko zgodi. S tem, da se vsi setev pozneje, je tudi razvoj rastline počasnej, kar je po-sebno zato ugodno, ker nimajo potem samice kam polagati svoja jajčeca. Nadalje se mora tam, kjer se je pojavil ta škodljivec spomladi, paziti na to, da ostane po žetvi visoko strnjé, ker tiči zalega tega mrčesa baš nad zadnjim, ali pa predzadnjim kolencem bilk. Pustimo li visok strn, ostane seveda vsa zalega na njem in moramo zatorej strnišče takoj sežgati, ali pa je tako globoko preorati, da pogine ves mrčes.

Rana letna setev in kolikor možno zgodnja žetev nudi tudi prav krepko in uspešno sredstvo za uničevanje črne žitne muhe. Pri-poroča se tudi nasejati po žitni žetvi rastline za krmo, ter jih pokositi tekom meseca oktobra.

Kar pa moramo sedaj nemudoma ukre-niti je, da povsod, kjer je nevarnost za pojav tega škodljivca, ali pa, kjer se je celo že pokazal in pa tudi tam, kjer so žitne rastline nezadostno razvile in slabotne, taiste z do-brim, izdatnim gnojenjem krepimo. V to svrhu uporabljujejo zhog izrednega haska Chili-jev solitar in sicer je treba za slehern „campo“ (njiva) približno 25 kg. omenjene soli.

Najbolje je, da se razdeli dotično mno-zino na dva dela, ter uporabi takoj le eno polovico, drugo pa jedna čez 14 dni in sicer se nasipje na polje ali samo sol, ali pa zmešano s suho, presejano zemljo. Na ta način dobimo krepko rastoče žito, ki se ve-liko lažje protivi divjemu navalu črne žitne muhe, kakor tudi krdelu drugih škodljivcev, na kar zamoremo biti tem gotoveji izdatne, bogate letine.

Zatorej ni treba muditi časa, izogibati se truda in braniti itak neznatnih stroškov, kajti krasne žetve vračajo vse, medtem ko povzročajo neugodne, žalostne letine, neiz-merno, ogromno škodo. Dr. P.

Foulard - Seide 65 Kr.

bis fl. 3.35 p. M. japanesische, chinesische etc. in den neu-esten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 45 Kr. bis fl. 14-05 per Meter — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto- und steuerfrei ins Haus.** Muster umgehend. Seiden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hof.). ZÜRICH. [2]

Hrana Wilhelma odvajajoči čaj

od Frana Wilhelma, lekarnarja v Neun-kihrnu. Nižje-Avstrijsko, se dobiva v zavojih v vseh lekarnah zavoj po gl. 1.

Kdor hoče piti čaj, ker bolega n. pr. na kostnici, revmatizmu ali sicer na kaki drugi zastareli boleznii, naj tekom osmih dnaj vsaki dan en zavoj vkuha z litrom vode na pol litra. prececi vkuhani čaj in naj izpije po-lovico zjutraj na tešče in zvečer polovico mlačno. — Ako je bolezen trdovratna, naj se pije čaj trajno, dokler ne bo odpravljena boleat. Kat se čisto ne doseže ni jednim celim paketom, a ko je odstranjena globoko ukoreninjena bolezen, je pa potem le zača-sno n. pr. v začetku širih letnih časov, po-rabiti jeden cel zavoj, s čimer se morda še nahajajoče se bolesterne tvarine odpravljajo z vodo in tudi skozi organe spodnjega telesa in se tako reši nadaljnega trpljenja. Med zdravljenjem je priporočati strogo dijeta in se izogibati takim jedilom in pijačam, ki teže zelodec: mastne, slane, kisle, močno dišeče jedi, kakor tudi življenje piva in vina ni pri-poročati. Med zdravljenjem se je varovati pred prehlajenjem in mokroto. I.

Ustanovljeno leta 1863.

Prvi primorski zavod za izde-lovanje aromatičnih izcedkov, likv-rov itd. tvrde

Fratelli Marega

Gradisca, Isonzo.

Čistilnica na par:

konjaka, silvovke, tropinovec in najfinjših likverov.

Jovarna vinskega kisa

po edino racionelni sistemi „Pasteur“.

Svoji k svojim!
Priporočam veleslavnemu občinstvu v Gorici in z dežele svojo lepo urejeno
brivnico
na Travniku štev. 21, zraven Paternolijeve knjižarne in kletije.
Obljubim točno in hitro postrežbo, se toplo priporočam udani
68—9 **Anton Pucelj.**

Ivan Premrou
trgovec z jedilnim blagom
v ulici Parcar štev. 10 (v Podturnu) v Gorici.

Priporočam se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.
Obljubim točno in hitro postrežbo.

Liniment. Capsici Compos.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
priporočano kot *izvrstno bol ublažujoče mazilo*; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gl. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to *splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo* vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko, s „*Sidrom*“ namreč iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je previdena s to zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.
Priporočam vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljubljam solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

ODLIKOVAN
fotografski ateljer
Anton Jerkič
na Travniku štev. 11 v Gorici,
podružnica
na Acquedotto št. 25 v Trstu,
priporočam se
slavnemu občinstvu v mestu
in na deželi v blagohotno podporo.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunki ulici 3,
(nasproti nunki cerkvi)
priporočam preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočam slav. občinstvu tudi svoje tiskarno žrk na perilo. (P. el.)

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
pri
„Petelinu“
v
Trstu
v
ulici Ghega št. 7.
je v bližini južnega kolodvora jedina narodna gostilna
s prenočišči, katera toči pristna bela in črna vina iz Vipavske doline.
Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

Umetno gnojilo „Kopros“
pripravljeno od Jak. Henrika Huber, kemika v Trstu.
Zaloga in prodaja
pri Ernestu Stecker & Comp. v Gorici, v ulici Ascoli št. 1.
Na zahtevanje se pošiljajo programi zastoj.

Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič v Gorici
30 51—10 v ulici Morelli 12
se toplo priporočam Slovincem v Gorici in z dežele.

Velika hiša
v Matavunu zraven slovečih škocjanskih jam, 3 ure od Trsta in 1/2 ure hoda od železnične postaje Divača, ob živahni prometni cesti Reka-Trst, z dvema kuhinjama, z dvema obširnima podzemeljskima kletmi, s 14 krasnimi sobami s posebnimi uhladi, kakor nalašč prirejenim za mnogobrojne letovščinike, ki vsako leto prihajajo v ta divno-romantični kraj, z obširnim, na visoko obzidanim in senčnatim dvoriščem, z velikim vodnjakom z izvrstno vodo, z velikimi hlevi za konje in govedo, z obširnimi spravami za seno ter druge poljske pridelke, s prostornimi lopami, s krasnim se sadjem in trtami zasejanim vrtnim in z lepim parkom je vsled nastalih družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj
na prodaj
Proda se tudi na večletne obroke. — Hiša, kakor vsa ostala obširna poslopja, so kakor nalašč prikladna za gostilničarstvo in slačnarsko obrt.
Vsled njene lege na tako živahni prometni cesti, je posebno pripravna za kupčijo z domačinimi pridelki in vsakovrstnim blagom na drobno in debelo; krma bi pa imela razum navadnega posla z domačim ljudstvom in z vozniki, obile posla z nebrojnimi obiskovalci škocjanskih jam.
Vse pohištvo z vrtnim in parkom vred, dalo bi se tudi v najem po dogovoru.
Natanljeneja pojasnila pri lastniku Aleksandru Mahorčiču v Matavunu, pošta Divača.

Trgovina z jedilnim blagom
G. F. Resberg v Gorici,
v Kapucinski ulici št. 1
ter podružnici na Kornu štev. 2
priporočam to-le blago:
Sladkor — kavo — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turčico — zob — sol — moko za pitje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrioli itd. 3 20—8
Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina.

„Kažipota“ — elegantno vezanega — imamo se kakih 30 iztisov. Cena 60 kr.
Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
41 52—9 priporočam
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

KATHREINER-
Kneippova
sladna kava

Stara mamica se meni!
Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

Svetoymni izdelek. Po vseh deželah se rabi v vedno večji meri.
Jako pripravno, čedno in dobro sredstvo
za čiščenje zob.
SARGOV
KALODONT
(Preskušeno od zdravstvenih oblasti. Sprječevalo Dunaj 3. jul. 1887.)
Jako praktično na potovanju. Aromatično osvežujoče. Dobi se povsodi.
„Gospoda! Mislim, da skrb za usta (za zobe) zasluži toliko uvaževanja, kakor druge discipline, če ne še več, ako pomislimo, da so usta uhlod v notranje dele telesa“. S temi besedami je pričel dr. Wolff iz Zagreba svoje predavanje na XII. mednarodnem medicinskem shodu v Moskvi. Nadaljeval je: „Mislim, da se ne motim, ako pripisujem uzroke mnogih katarov v želodeh in v čevih, pomanjkanje krvi, bledice itd., haš zanemarjanju ust. Ni malo slučajev, v katerih se s korenitim izčiščenjem ust vse te bolezni zopet odpravijo“.
Popolno soglašajo vse zdravstvene avtoritete v tem, da pripada pri skrbi za usta glavna uloga mehaničnemu čiščenju z zobno ščetico; da je potreba čistiti zjutraj in zvečer in da je priporočila vredno ponavljati to po vsakem obedu.
Priporočajo se posebno paste za zobe v tubah, ker je v istih neporabljeni ostanek vedno trdno zaprt. Prednost pa se mora dati tubam iz cinka, ker nimajo nikake škodljive svinčene primesi.
Prof. Müller iz Berlina, odlična avtoriteta na polju zobozdravstva, zahteva gledé na zobne paste, da naj bodo izdelane iz nevtralnega mila.
Vsem tem zahtevam in predpogojem k vspešni, racionalni skrbi za zobe, vstreza na najpopolnejši način „Kalodont“ v katerem pravi nekdo drugi: „Da smemo biti veseli, da obstoja tak izdelek, kateri ima poleg drugega se to prednost, da se ga mnogo razproda in da ostane nepokvarjen; torej se pri „Kalodontu“ ne zgodi lahko, da bi se vdobilo staro, slabo, nerabno blago, kakor pri izdelkih, katerih se manje razproda itd.“
Čuvajte se radi tega brezvrednih ponarejanj, ki se nahajajo, z namenom varati, v sličnih zavitkih.